

UNIVERSITETET I BERGEN → FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN → INSTITUTT FOR DESIGN

Møbel- og romdesign/interiørarkitektur

TEKST → ELI-KIRSTIN EIDE, INTERIØRARKITEKT MNIL
PROFESSOR I INTERIØRARKITEKTUR
INSTITUTT FOR DESIGN
FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN
UNIVERSITETET I BERGEN

WWW.UIB.NO/KMD

Bachelorprosjekt:

«Bergen på kartet» Som første emne i tredje året bachelor (5. semester) blir studentene utfordret i et samfunnsrelatert prosjekt. Emnet er tverrfaglig for Visuell kommunikasjon og Møbel-/romdesign. Denne gangen var Bergen plukket ut som arena. Her skulle studentene fremme og videreutvikle by-verdier på en måte som kunne skape en internasjonal oppmerksomhet. Med samtaler og innspill fra Bergens kultursjef, turistsjef, byråd for byutvikling, Norges Handikapforbund, barnehagebesøk, mm. ble ulike retninger og prosjektkonsepter utviklet. Disse basert på bærekraft, klima, grønn vekst, byliv, aktiviteter, og samhold.

Prosjekt «Lungegården»: Fra parkeringshus til et grønt landskap med mange arena for ulike aktiviteter. Forfattere: Hedda Halvorsen, Anna Stabel, Marie Haugen, Eliza Anna Partyka, Thale Josephine Mathiassen Meisfjord og Herman Flaatten.

Bachelor eksamensprosjekt:

Anette Hov med prosjektet «Flaksehyttene»: Flaksehyttene er fire turisthytter som ligger mellom sentrumsfjellene Blåmanen og Rundemanen i Bergen. Bakgrunnen til prosjektet er at det i dag er mangel på turisthytter i tilknytning til sentrumskjernen. I tillegg er det stor pågang for å feriere i eget land, både under koronapandemien og nå i etterkant. Problemstillingen til prosjektet var «Hvordan designe spennende, innbydende og arealeffektive turisthytter inspirert av vestlandsk natur?» I dagens samfunn har veldig mange en stressende hverdag, og det er ofte krevende å holde tankene borte fra sosiale medier, E-post og generell støy som preger bylivet. Den mentale helsen svekkes og hyttene skal derfor bidra til å være et sted nært hjemme, men samtidig langt vekk fra alle forstyrrelser.

Hyttene er designet med miljø og bærekraft i tankene, blant annet ved at materialvalg, plassering og utforming har blitt lagt spesielt stor vekt på. Flaksehyttene består av tre overnatningshytter og en felleshytte, hvor hver enkelt er inspirert og oppkalt etter fugler på rødlista: gråspurv, vipe, rødstilk og hønsehauk, som alle er observert i det aktuelle området. Hyttene er inspirert av fuglenes former, bevegelser, væremåte og teksturer, dette gjør at hyttene oppleves forfriskende og naturlige i kontrast til en hverdag med hvite slette vegger.

«Flaksehyttene» form og materialbruk, og plassering i Byfjellene.

UiB 2022

INSTITUTT FOR DESIGN ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) ved Universitetet i Bergen (UiB) har forskning og studietilbud innen møbel- og romdesign/interiørarkitektur og visuell kommunikasjon. KMD tilbyr studieprogram innen bachelor-, master- og ph.d.-grad.

MØBEL- OG ROMDESIGN/ INTERIØRARKITEKTUR

tar opp 13 studenter til Bachelorstudiet og ca. 15 studenter til Masterstudiet. Masterstudiet er internasjonalt og har studenter fra ulike nasjoner, og deler av undervisningen er felles med fagområdet visuell kommunikasjon (til sammen ca. 30 studenter). Utdannelsen for interiørarkitekter og møbeldesignere er 3 år bachelor + 2 år master. Utdannelsen er på høyeste nivå innen sitt fagområde i Norge og kvalifiserer til å søke opptak som stipendiat på Ph.d.-nivå.

Fagfeltet har sin styrke og egenart i forståelsen av sammenhengen mellom rom og objekter som virker inn på hvordan vi bruker og opplever våre omgivelser. Det legges stor vekt på at studentene skal utvikle løsninger basert på en grundig forståelse av brukernes behov i ulike

situasjoner samt fokus på miljø, materialer og nye bærekraftige løsninger. Design handler også om å skape endring, realisere potensialer og å utgjøre en forskjell. Gjennom å veksle mellom å skape og reflektere, stille spørsmål og kommentere, utvikler studentene ny innsikt og inviteres til å utfordre etablerte sannheter.

Studentene oppfordres til utforskning og eksperimentering gjennom praktisk arbeid på de ulike verkstedene. På den måten får de kjennskap til materialer som blant annet tre, metall, keramikk, gips og tekstil. De får jobbet med form og materialitet, håndverk og konstruksjoner.

I lys- og fargelabben, på verkstedene for 3D-printing, laserkutting og modellbygging får de muligheten til å prøve ut, teste og eksperimenterere.

BACHELORPROGRAMMET

gir en solid basiskunnskap innen møbel- og objekt-design, romdesign og interiørarkitektur. Vårsemesteret 3. året (6. semester) avsluttes med bacheloreksamen, samtidig som studentene arbeider med søknad og prosjektbeskrivelse for opptak til masterstudiet.

Studieprogrammet er forankret i et

fagmiljø som viderefører og fornyer en sterk tradisjon for arbeid i ulike verksteder og spesialrom, kritisk tenkning og refleksjon, samt samarbeid med omverdenen. Læring skjer i stor grad gjennom eksperimentelt og praktisk arbeid både på verkstedene og på tegnebordet, og fra forelesninger og veiledning.

Bachelorprosjektene spenner fra brukerundersøkelser og analyser, til ide/konsept, eksperimentering og utvikling, til ferdig resultat med arbeidstegninger, visualiseringer og modeller/mockups, møbler og objekter. Det legges vekt på utforskning og eksperimentering gjennom praktisk arbeid i verksteder og på selvstendighet og refleksjon i designfaglig arbeid. Og det legges vekt på innovasjon innen materialer og muligheter for en mer miljøriktig utvikling.

MASTERPROGRAMMET I DESIGN –

Møbel- og romdesign/interiørarkitektur:

Kjernen i utdanningen er den enkelte students masterprosjekt, som er et større, selvstendig og eksperimentelt arbeid hvor studentene fordypet seg i et selvvalgt prosjekt i to år, med tid til undersøkelser, utprøving og eksperimentering. Gjennom

Bachelor eksamensprosjekt:

Elias Henriksen med prosjektet «SMÅ rom/store HJEM». Dette er et prosjekt som fokuserer på å bo stort på en liten plass, med frihet/begrensninger som undertema. Hjemmet er utformet av en container som gir mulighet til å frakte med seg huset sitt og plassere det der man ønsker. Til hjemmet har jeg utviklet en krakk som kan legges sammen flatt for å spare plass. Møbelets tema er menneske/maskin og er inspirert av De første klappstolene fra Mesopotamia og Egypt, samt det første patentet, gjort av John Cram i 1855. Krakken har et motiv, gjort av Yasmin Stuart, og fremstiller mennesker som flyter fritt og avslappet, mens krakkens funksjon gir den et strengt og maskinelt uttrykk. Kunstverket og forflyttingsegenskapen til hjemmet representerer storheten til det frie mennesket, mens møbelet og husets størrelse og krav til plassering viser begrensningene til det maskinelle. Sammen utgjør de en balanse mellom frihet og stabilitet.

Et hjem utformet i en container, for fleksibel flytting og plassering.

Sammenleggbare krakk, som blir et bilde når den henges på vegg.

Modell av prosjektet «Endring», et bofellesskap og nabolag i det gamle lokomotivverkstedet i Middelalderparken i Oslo.

Vinner av «Statsbygg studentpris for fremragende interiørarkitektur» 2002: Juryens begrunnelse:

Masterprosjektet «Endring» av Kristine Hagen tar for seg følelsen av det savnede nabolaget og mangelen på tilhørighet i hjemmet. Med problemstillingen «Hvordan kan romlige virkemidler med et persepsjonspsykologisk perspektiv fremme sosial atferd?» utforsker kandidaten hvordan et sosialt bofellesskap kan se ut. Prosjektet bygges opp med en teoretisk undersøkelse, deretter en utforskning innen design og konseptuell utforming, før den implementerer dette i en prosjektert løsning.

Det valgte bygget er godt begrunnet, og aktualiteten i problemstillingen passer godt med valget. Det gamle lokomotivverkstedet sentralt i Middelalderparken i Oslo står i dag tomt, og har også flere kvaliteter som støtter kandidatens ønske om endring.

Prosjektet er omfattende og stort, samtidig som det er lettbeint og svært godt visuelt fremstilt. Sammenhengen mellom rom og de sosiale relasjonene i prosjektet Endring tilrettelegger for interaksjon på tvers, og gjør at vi har stor tro på de romlige strukturene som dannes.

Interiør med kafe, felles oppholdsrom og gallerier.

sine masterprosjekter bidrar studentene til nytenkning og faglig utvikling. Her håndteres helhetlige og komplekse problemstillinger. Parallelt med utviklingen av eget prosjekt, tilbys det ulike emner og forelesninger.

Våren 2022 gikk 12 masterstudenter ut med bestått eksamen innen møbel- og romdesign/interiørarkitektur, med varierte, innovative og nyskapende prosjekter.

Flere av prosjektene har vunnet priser:

«Statsbygg studentpris for fremragende interiørarkitektur» deles hvert år ut av Statsbygg til studenters masterprosjekter. Fra KMD, møbel- og romdesign/interiørarkitektur, ble 4 prosjekter nominert, og Statsbygg jury skriver om disse:

«Årets oppgaver var ulike i tematikk, men alle oppgavene var svært gjennomarbeidet, helhetlige, aktuelle og med høy nytteverdi. Vi i Statsbygg setter stor pris på å få slike gode studentoppgaver som vi kan både lære av og ha konkret nytte av. Vi er virkelig imponert over det engasjement og arbeid som er lagt inn i disse oppgavene. Vinneren ble den oppgaven som scoret høyest på formålet til prisen og underkriteriene.»

Og vinneren 2022 ble Kristine Hagen med masterprosjektet «Endring». Prosjektet

tar for seg følelsen av det savnende nabolaget og mangelen på tilhørighet i hjemmet. Ved å se på krysningen mellom interiørarkitektur og persepsjon, kan vi se på hvordan sosial atferd og ytre stimuli ved hjelp av romlige virkemidler kan bidra til et høyere samhold i utformingen av et sosialt bofellesskap. Den tverrfaglige krysningen står som en grunnpilar for prosjektet og fremmes gjennom bruken av et historisk eldre bygg, og viser til hvordan endringen av miljøet kan påvirke samfunnet, boligen og individet.

«Anne Alnæs' studentpris» er en pris opprettet av NIL for NIL-studentmedlemmer innen interiørarkitektur og møbeldesign som har fullført sitt masterstudium. Prisen for 2022 ble vunnet av Eline Beier med sitt masterprosjekt «Hjemme hele livet». Masterprosjektet tar for seg problemstillingen: Hvordan kan designfaglige virkemidler innen interiørarkitektur skape et godt hjem for eldre? Og undersøker hvordan boligens utforming kan bidra til at eldre med nedsatt mobilitet kan oppleve økt trygghet, sikkerhet, sosial deltagelse, mobilitet og fysiske aktiviteter i hverdagen. Ved hjelp av designfaglige virkemidler og brukerundersøkelser ble forslaget til

løsningen en bolig designet fra innsiden og ut hvor boligen motiverer til aktivitet, selvstendighet og sosiale sammenkomster. Fargebruk, taktile løsninger, lys og lyd bidrar også essensielt med orientering og stimuli av sansene våre. Utenom boligen viser også prosjektet til viktigheten av fellesarealer sammen med andre naboer.

Et annet masterprosjekt som har fått stor oppmerksomhet, er «Reflections on Light» av Taran Johanne Neckelmann.

Masterprosjektet «Reflections on Light» utforsket de ulike fysiske og fenomenologiske parameterne som dagslys består av, og utviklet forslag for hvordan man kan overføre disse til kunstige lysarmaturer. Den massive utviklingen innenfor LED-teknologi har ført oss nærmere å etterligne dagslyset, med såkalt dynamisk belysning og smart-lys systemer, men til nå har industrien kun fokusert på variasjon i intensitet og fargetemperatur.

PH.D.-PROGRAM I KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID:

Det kunstneriske ph.d.-programmet er en videreføring av det faglige grunnlaget fra det nasjonale Stipendiatprogrammet for kunstnerisk (designfaglig) utviklingsarbeid

Modell av taktill vegg med fleksibel og flyttbar håndlist.

«Anne Alnæs' studentpris» er en pris opprettet av NIL for NIL-studentmedlemmer innen interiørarkitektur og møbeldesign som har fullført sitt masterstudium. Prisen for 2022 ble vunnet av Eline Beier med sitt masterprosjekt «Hjemme hele livet».

Juryens begrunnelse:

Vinneren av årets Anne Alnæs' studentpris berører et interessant og sosialt aktuelt tema som også er aktuelt innen interiørfaget. De funn vinneren av årets pris gjør i sin MA-oppgave, viser et sterkt behov for videreutvikling av eldreboliger.

Blir det tilrettelagt for flere gode boliger som kan gi økt trygghet, trivsel, sosial deltagelse og fysisk aktiviteter i hverdagen, vil det kunne gi eldre bedre mulighet til å ta ansvar for eget liv. Som vinneren selv fremhever, vil et slikt tankesett med boligutvikling for eldre kunne være kostnads- og ressursbesparende for samfunnet og bidra til en positiv livsglede for de eldre.

Eline Beier har gjennomført en analytisk vurdering, utført en teoretisk sterk oppgave på temaet eldrebølgen og presset på helsevesenet, samt å ivareta eldres eget ønske om å kunne klare seg selv lengst mulig. Masteroppgaven berører en problemstilling med mange fasetter. Resultatene fra hennes intervjuer og befaringer gjennomført blant eldre om deres primærbehov og ønske om verdig liv, leder til oppgavens fokus på planløsning, orientering, funksjoner, hjelpemidler, taktilitet, lys og lyd, trygghet og gode sosiale relasjoner.

Juryen oppfordrer Eline Beier til å ta MA-oppgaven videre, utvikle ideene i konseptet for en mulig gjennomføring i tettbygde strøk og byer – og fremme funnene politisk. Oppgaven er akademisk sterk, godt gjennomarbeidet og viser interessante løsninger.

Eline Beier ble også «Årets nykommer» under Bergen Design Festival 2022, for sitt masterprosjekt «Hjemme hele livet».

Interiør med taktill vegg for diverse oppheng og håndlist.

Planløsning til en av boligene.

som har eksistert siden 2003. Stipendiatene er tilknyttet et av KMDs tre institutt: kunst, musikk eller design.

Stipendiatstillingene er for en åremålsperiode på fire år, med 25% pliktarbeid. Pliktarbeidet kan være i form av undervisning, eksamensarbeid eller veiledning, alt etter behovet ved instituttet.

Ved fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur har vi for tiden 2 stipendiater:

Siv Lier, med prosjektet «Human Object», en eksperimentell utforskning av forholdet mellom mennesket og design.

Siren Elise Wilhelmsen, med prosjektet «The Settlers – Towards new Territories in Design» brukes forbudte og uønskede planter som utgangspunkt for å diskutere og undersøke vår relasjon til planteriket.

FAGSTABEN:

Instituttleder Design: **Mona Larsen**
Fagstaben på fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur arbeider med ulike forskningsprosjekter; individuelt, i samarbeid med kollegaer og/eller i samarbeid med masterstudenter og ph.d.-stipendiater. Prosjektene presenteres

gjennom publikasjoner, utstillinger og på konferanser i inn- og utland:

Petter Bergerud, professor i romdesign, 100% stilling.

«Common Ground». Er et utvekslingsprosjekt og samarbeid med Makarere University, Kampala, Uganda. Prosjektet med tittel «Common Ground» er støttet av NORPART ved DIKU. Programmet går over 5 år og vil omfatte utveksling av faglige og studenter på masternivå – med workshops, arbeidsopphold, innvekslingsstudier og fulle masterprogram. «Common Ground» har fokus på bærekraft, klima, materialitet og kultur.

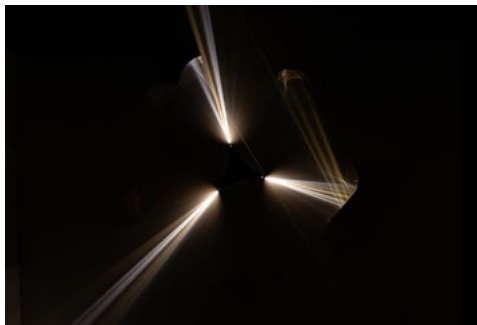
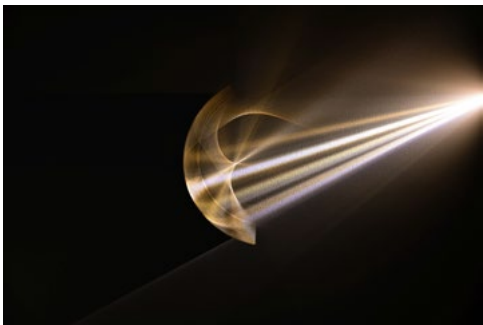
«Common Voices». I denne workshopen deltok åtte studenter fra Bergen og åtte studenter fra Makarere, fra fagene kunst og design. Tema for workshopen var «From Waste to Resource». De første dagene var det undersøkelser og befaring til ulike områder for å se hvordan «Waste Materials» blir brukt i nye produkter, som bildekk til sandaler, kuhorn til drikkekrus og bestikk, mm. Deretter besøk på flere institusjoner. Studentene ble delt opp i grupper og jobbet ut prosjekter basert på workshopens tema.

Det spesielle her var dialogen mellom

to ståsteder – der den ene er lokalisert under ekvator og den andre nær klodens nordligste punkt. Workshopen fikk tittelen «Common Voices. Vi hadde meget ulike utgangspunkt, men gjennom samtale oppdaget vi at våre likheter var enda større.

Svein Petter Knudsen, førsteamanuensis i møbeldesign, 100% stilling.

Svein Petter Knudsen og Petter Bergerud har et felles prosjekt der de sammen med et eksternt team bestående av Ronald Toppe og Eli Kari Gjengedal i Scary weather, Anita Nybø ved Fløybanen AS, Musikker Ole Hamre og Ellen Viste ved Bjerknessenteret, utvikler en «værmaskin» på toppen av fjellet Fløyen. Vi ønsker å gjøre Bergensværet til en attraksjon som gir nye opplevelser – og ny forståelse for vær og klima. Barn og voksne skal kunne påvirke, leke med vind og vann. Maskinen skal fungere gjennom alle årstider, og speile vekslingsene i været: frost, varme, vind sol og regn. Lyden av været er en viktig del av opplevelsen. Vann som sildrer og drypper, vind som uler og rasler, solvarme som knepper.

Masterprosjektet «Reflections on Light» av Taran Johanne Neckelmann.

«Reflections on Light» utforsket de ulike fysiske og fenomenologiske parameterne som dagslys består av, og utviklet forslag for hvordan man kan overføre disse til kunstige lysarmaturer. Den massive utviklingen innenfor LED-teknologi har ført oss nærmere å etterligne dagslyset, med såkalt dynamisk belysning og smart-lys-systemer, men til nå har industrien kun fokusert på variasjon i intensitet og fargetemperatur. Gjennom en serie med utprøvelser argumenterer oppgaven for at bevegelse og endring i innfallsvinkel er en vel så viktig parameter å ta stilling til. Lys i bevegelse forteller noe om tid som passerer, som kan bidra til å regulere døgnrytmen vår, samtidig som det tilfører undring og gjør at vi opplever våre bygde miljøer på nye måter i løpet av en dag. Armaturer som setter lys i bevegelse kan være et viktig innslag blant statisk belysning i det mørke halvåret, hvor solen ikke tilfører sin naturlige dynamikk.

Oppgaven baserer seg på en eksperimentell og intuitiv tilnærming til lysforskning, supplementert med forskning og personlige anekdoter, og inneholder fem eksperimenter som har blitt en idebank til hvordan man kan videreutvikle denne problemstillingen inn i kommersielle lysarmaturer.

Prosjektene, både på bachelor- og masternivå, viser at fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur ved Institutt for design, spenner over langt mer enn det vi tradisjonelt forbinder med faget. Det viser at bærekraft, materialer, ressursbruk, gjenbruk, menneskets sanser og psyke samt empati for både mennesket og miljøet, er grunnlag for gode faglige resultater. De viser spennet fra det eksperimentelle, konseptuelle og innovative til faglige og tekniske ferdigheter.

«Ice and our Climate». Samarbeidsprosjekt med Bjerknessenteret for Klimaforskning/UiB, Ice Music Festival og Institutt for Design, der 13 studenter deltok.

«Connection», en 22 meter høy eksperimentell trestruktur. 13 studenter jobbet i tre uker under motto «It is not an experiment – if you know it will work».

Ørjan Djønné, førsteamanuensis i interiørarkitektur og møbeldesign, 100% stilling. «The value of craft» er et bokprosjekt om hvilken relevans tradisjonelle håndverksteknikker har i dag, sett fra en designers perspektiv. Og jobber med prosjekter der ulike tradisjonelle teknikker utforskes og ser på hvordan vi kan bruke disse i dag. Som en del av prosjektet har det vært studieturer til New York og London, besøk hos studioet til George Nakashima i New Hope (Nakashima Woodworkers) og intervju av hans datter Mira som driver studioet i dag, besøk og intervju av Stephen Alsech fra Roman and Williams, og besøk til Wharton Esherick museum. Har fått kontakt med og besøkt ulike designere i London som jobber i grenselandet mellom «craft» og design/maker og designer, som bl.a. Gareth Neil og Bibbings & Hensby.

Eli-Kirstin Eide, professor i interiørarkitektur, 100% stilling. Utarbeider publikasjon som en del av tidligere utforskning av muligheter for variasjon i interiørene i bygg av massivtre (X-limt tre). Det innerste X-limte sjiktet i vegger, tak og gulv kan varieres med

ulike tresorter, mønster, strukturer og farger. Flere besøk i ulike bygg i massivtre, viser at det stort sett er benyttet glatt, naturfarget gran også i det innerste X-limte sjiktet, slik at rommene blir ensartet med fravær av variasjon i uttrykk og opplevelse.

Eli-Kirstin Eide gikk 1. august 2022 av med 80% pensjon, og fortsetter som professor i 20% stilling.

Bente Irminger, førsteamanuensis på instituttet for design, 100% stilling. Prosjektet handler om bygg og farger i Nuuk på Grønland (historisk og nåtid). Hun var i Nuuk for andre gang våren 2022, og skal ha utstilling juni 2023 på KMD. Bente Irminger er også programstyreleder og nestleder ved institutt for design.

Høsten 2022 ble Taran Johanne Neckelmann ansatt som vitenskapelig assistent i 50% stilling, etter fullført master i design, møbel- og romdesign, våren 2022.

Høsten 2022 hadde fagområdet ansatt to vikarer til undervisning og veiledning: Interiørarkitekt **Marit Askeland** og møbeldesigner **Philipp von Hase**.

Fagstab på Institutt for design som er felles for fagfeltene møbel- og romdesign/interiørarkitektur og visuell kommunikasjon:

- Form: **Mikkel Wettre** og **Charles Michalsen**.
- Tegning og maling: **Kate Madsen**.

INSTITUTT FOR DESIGN/KMD/UIB: Institutt for design samarbeider med andre institutter ved UiB, og andre ledende designinstitusjoner i inn- og utland, og deltar jevnlig på internasjonale designkonferanser og utstillinger.

Institutt for design iverksatte ny emnestruktur fra høsten 2022 i studieprogrammet Bachelor i design. Dette året er det også jobbet med ny emnestruktur for studieprogrammet Master i design, som iverksettes høsten 2023. Bente Irminger har hatt hovedansvaret for utviklingen av ny emnestruktur, i samarbeid med fagstaben på instituttet. Strukturen er tilpasset UIBs emnestruktur og organisering av undervisning.

Den nye strukturen vil blant annet gi bedre mulighet for fellesemner for instituttets 2 fagområder, og valgfritt samarbeidsemne på tvers av fakultetet.